

Forebyggelse og håndtering af radikalisering i Hedensted Kommune

Vi skal have øget opmærksomhed på at opdage,
forebygge og forhindre ekstremisme og radikalisering

Indhold

Hvad er radikalisering og ekstremisme?	4
Tegn på radikalisering.	4
Hvad kendetegner en radikaliseringsproces?	5
Forebyggelse af radikalisering	6
Hvad gør du – når du bliver bekymret?	8
Handlemuligheder	9
Individorienteret forebyggelsesindsats	10

*Denne folder er udarbejdet af Integration
Hedensted Kommune - December 2015*

De senere år har Danmark og andre steder i verden set flere og flere eksempler på ekstremisme og radikalisering, som kan føre til vold og terror. Derfor skal vi have en øget opmærksomhed på at opdage, forebygge og forhindre ekstremisme og radikalisering.

Det siger loven

Efter Servicelovens § 52., stk. 3, har kommunen pligt til at træffe hjælpeforanstaltninger, eksempelvis en mentor, når det skønnes, at den unge er kriminalitetstruet.

Hele Danmark skal stå sammen i kampen mod ekstremisme. Vi skal som samfund og kommune vise, at vores måde at leve på – med demokrati og frihedsrettigheder – overvinder ekstremisme og antidemokratiske kræfter.

Vi tænker, at alle har et medansvar for trivsel og tryghed i vores fælles samfund. Arbejdet med at forebygge radikalisering og ekstremisme kan regeringen og kommunerne ikke løfte alene.

Det forudsætter et tæt samarbejde med kommunens myndighedsaktører, med civilsamfundet, forældre og familier. Vi skal række ud til dem, der er på vej ud ad en forkert sti. Vi skal give dem et tilbud om en vej tilbage til vores samfund.

Vi har i Hedensted kommune, derfor udarbejdet denne pjece, til at give fagfolk og borgere i kommunen en grundlæggende viden om forebyggelse af radikalisering og handlemuligheder ved mistanke om, at en person bosat i kommunen er radikaliseret eller er ved at blive det.

Pjecen er blevet til i et samarbejde mellem Hedensted kommunes SSP og integrationsafdeling, med inspiration fra regeringens handleplan fra 2014¹ og folderen Metoder i arbejdet med radikalisering udarbejdet af ministeriet for ligestilling, integration og sociale forhold².

¹ <https://www.socialdemokraterne.dk/media/1275/handlingsplan-om-forebyggelse-af-radikalisering-og-ekstremisme-tilgaengelig.pdf>

² <http://www.integrationsviden.dk/demokrati-deltagelse/forebyggelse-af-ekstremisme/metoder-i-arbejdet-med-radikalisering/@@edit/++widge++files/0/@@download/Publication-Metoder-i-arbejdet-med-radikalisering.pdf>

Hvad er radikalisering og ekstremisme?

Radikalisering er den proces, hvorved en person gradvis accepterer ekstremismens idéer og metoder og eventuelt tilslutter sig dens organiserede grupper. Personlige forhold, gruppedynamikker samt politiske, økonomiske og kulturelle forhold kan alle medvirke til radikaliseringsprocesser.

Ekstremisme er præget af totalitære og antidemokratiske ideologier, intolerance over for andres synspunkter, fjendebilleder og opdeling i "dem og os". Ekstremistiske idéer kan komme til udtryk på forskellig vis og kan i deres yderste konsekvens medføre, at personer eller grupper anvender voldelige eller udemokratiske metoder for at opnå et bestemt politisk formål, søger at undergrave den demokratiske samfundsorden eller udøver trusler, vold eller nedværdigende chikane mod grupper af mennesker på grund af for eksempel deres hudfarve, seksualitet eller tro.

Tegn på radikalisering

Når vi ser tegn på, at unge er ved at blive radikaliseret, er tegnene ofte de samme, som vi ser ved mistriivsel. Derudover kan der være andre tegn, der er med til at tegne billedet af en ung, der er i en radikaliseringsproces.

Andre tegn kan være:

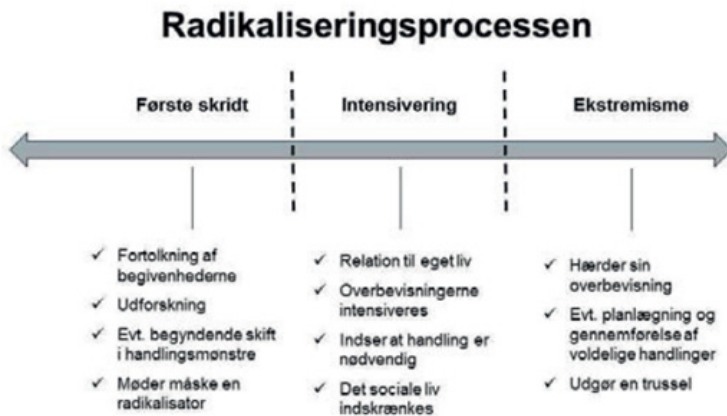
- At den unge ønsker at signalere holdninger og budskaber ved at benytte sig af totalitære symboler, for eksempel ved sin påklædning, tatoveringer og plakater på sit værelse.
- At den unge giver udtryk for konspirationsteorier, simple fjendebilleder, had mod bestemte grupper. Det kan være jøder, muslimer, danskere, kapitalister, indvandrere, homoseksuelle eller andre.
- Den unge opsøger hjemmesider, litteratur og film med voldelige eller ekstreme budskaber.

- At de unge argumenterer for, at det under visse omstændigheder er i orden at anvende vold for at ændre ting i samfundet.
- At de unge forlader hidtidige fritidsinteresser og venskaber og i stedet får dækket deres behov for samvær, identitet m.v. i et fællesskab, der udviser nogle af de ovennævnte tegn.

At en gruppe unge udviser et eller flere bekymringstegn, er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der er tale om radikalisering eller ekstremisme, men det kan være en anledning til at tage en snak med de unge, om baggrunden til denne ændring, da dette ofte er tegn på mistrivsel.

Hvad kendetegner en radikaliseringsproces?

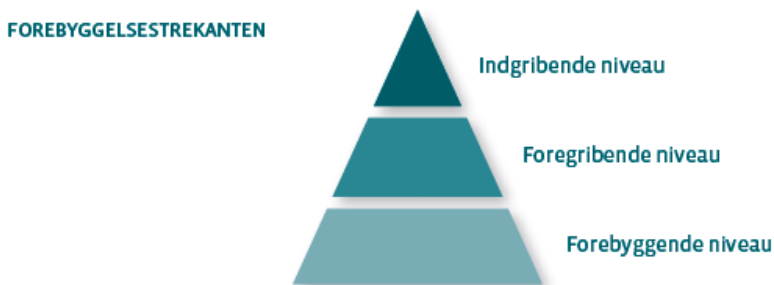
En proces hvor en person i stigende grad accepterer, at der bliver brugt udemokratiske metoder, herunder fx vold og terror, til at opnå et bestemt politisk eller religiøst formål.

Forebyggelse af radikalisering

Måden der gribes ind på, afhænger i høj grad af hvor i radikaliseringsprocessen, den unge befinder sig.

I forebyggelsestrekanten kategoriseres i 3 niveauer, som også kan sammenlignes med de tre trin i radikaliseringsprocessen:

1. Den generelle/forebyggende indsats har et opbyggende og bredt forebyggende sigte. Den løftes i daginstitutioner, og på skoler og henvender sig til en bred målgruppe, hvor der primært arbejdes med at udvikle sociale kompetencer, kritisk sans og ansvarsbevidsthed hos børn og unge. Det er også her civilsamfundet og forældre, har en stor rolle.
2. Den foregribende indsats retter sig mod personer, som er sårbare over for radikalisering og i risiko for rekruttering til ekstremistiske miljøer.
3. Den indgribende indsats retter sig mod personer, som er meget aktive i ekstremistiske miljøer, eller som vurderes at være i risiko for at ville udføre voldelige eller andre kriminelle handlinger. Denne indsats foretages hovedsagligt af politiets anti-radikaliseringssenhed.

Infohus: Der er i hver politikreds et infohus i forhold til ekstremisme og radikaliserings. Infohuset er et mødeforum for kommunernes ressourcepersoner samt politiet. Infohusene er oprettet for at bekymringer om unge i risiko for at blive radikaliseret, kan blive hjulpet hurtigst muligt, så ekstreme handlinger undgås.

Hvad gør du – når du bliver bekymret?

Som udgangspunkt bør du altid gå videre med en bekymring, og det er bedre at ringe til kommunens ressourcesteam en gang for meget – end en gang for lidt. Se kontaktoplysninger på bagsiden af pjecen.

Hvis du får en bekymring, bør du som start dele denne med nogle for at få sparring på, om bekymringen kan være reel.

Bekymrende tegn kan vise sig på mange forskellige måder og betyde flere ting, som fx:

- Råb om opmærksomhed
- Trivselsudfordringer
- Naturlig dannelsesproces
- Påbegyndende radikaliserings

Hvis en række adfærdsændringer eller bekymringstegn optræder på samme tid, kan der være grund til at undersøge det nærmere. Hertil kan der fx bruges et bekymringskemaet, som du finder som bagerst i denne pjece.

Bekymringskema:

Bekymringstegn	Beskrivelse
Adfærd	<ul style="list-style-type: none">• Opsøger hjemmesider, litteratur, film med voldelige/ekstreme budskaber• Involveret i voldelige sammenstød• Deltagelse i møder med ekstremistiske budskaber• Benytter sig af totalitære symboler
Relationer	<ul style="list-style-type: none">• Isoleret eller splittet i forhold til familien• Får nye venner og har relationer til personer eller grupper, der giver anledning til bekymring - fx. pga kriminalitet eller ekstreme holdninger• Har givet afkald på hidtidige venner og fritidsaktiviteter
Holdninger	<ul style="list-style-type: none">• Intolerance for andre synspunkter• Afviser demokratiske principper• Er moraliserende og prøver at pådutte andre sin overbevisning• Konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper• Argumenterer for 'absolutte løsninger'

Handlemuligheder

Alt efter den konkrete sag, hvor i radikaliseringsprocessen den unge befinder sig, er der flere handlemuligheder, fx:

Gå i dialog. Som lærer, pædagog eller anden professionel tæt på den unge bør du så vidt muligt bruge din pædagogiske faglighed til at opbygge tillidsfulde relationer og gå i dialog med den unge, forældrene eller andre omkring den unge. I nogle tilfælde kan der være behov for, at dialogen sker gennem en anden person, som den unge har tillid til. Se også hæftet Relations- og mentorarbejde, som indgår i håndbogsserien "Forebyggelse af ekstremisme".

Tal med din leder eller dine kolleger. Brug de pædagogiske og faglige ressourcer, du har omkring dig. Det er vigtigt ikke at over reagere, men at få forskellige synspunkter frem om, hvorvidt der skal gøres noget, og i givet fald hvem der bringer sagen videre.

Afhold et tværfagligt møde. Hvis man er bekymret for, om en ung er, eller er i risiko for at blive, involveret i ulovlige handlinger i forbindelse med sit ekstremistiske engagement, kan der afholdes et tværfagligt møde for at identificere de udfordringer og ressourcer, der er i relation til den enkelte unge. Det kan være i regi af SSP-samarbejdet mellem skoler, sociale myndigheder og politi. Hvis den unge er over 18 år, kan man eventuelt involvere Ungdommens Uddannelsesvejledning. Hvis det drejer sig om unge over 18 år, som viser tegn på psykiske helbredsproblemer eller personlighedsafvigelse, kan et møde med fordel holdes i regi af PSP-samarbejdet mellem politi, sociale myndigheder og psykiatrien.

Afhold et netværksmøde med involvering af familien. Ved at mobilisere både de professionelle og de nærmeste relationelle og familiemæssige netværk omkring den unge er der mulighed for at

udvikle en stærk indsats, hvor familien tager ejerskab for problemerne og løsningerne.

Afhold bekymringssamtale. Hvis den unge har begået konkrete handlinger, som er "på kant" med loven, kan der afholdes en bekymringssamtale med den unge og forældrene. Det er normalt politiet, der indkalder til samtalen, som med fordel kan afholdes i samarbejde med den lokale SSP-kordinator. En bekymringssamtale vil oftest være meget direkte og konfronterende. I visse tilfælde kan dette være en effektiv måde at få den unge til at sætte spørgsmålstejn ved sin egen adfærd og styrke forældrenes rolle i at løse problemet.

Individorienteret forebyggelsesindsats

Underret kommunen, hvis det er begrundet. Hvis du i din kontakt med unge under 18 år får kendskab til, at en ung har alvorlige trivselsproblemer i forbindelse med ekstremisme og dermed har behov for særlig støtte efter servicelovens regler, har du som professionel med ungekontakt pligt til at underrette kommunen om det.

Anmeld til politiet, hvis det er begrundet. Hvis du har begrundet mistanke om, at der er sket eller vil ske ulovlige handlinger med baggrund i den unges tilknytning til ekstremisme, bør du melde det til politiet i dit område.

Lav en udredning og en støttende indsats for den unge. Hvis de professionelle iagttagelser af den unge giver anledning til det, kan der arbejdes videre med en nærmere udredning og eventuelt en samlet støttende indsats for den unge.

Bekymringskema

Bekymringstegn	Beskrivelse	Vurdering
Adfærd		
Holdninger		
Relationer		
Sammenfatning		

Er du i tvivl eller har en bekymring

Står du med en bekymring, kan du kontakte en af Hedensted Kommunes ressourcepersoner:

Fra Sydøstjyllands Politi

Jesper Julian Christensen, mail: jjc002@politi.dk

Fra Hedensted kommune

Voksne over 18 år:

Leder af kompetencegruppen for integration Karen Marie Nielsen
tlf.: 2968 4431, mail: karen.nielsen@hedensted.dk

Unge under 18 år:

SSP-kordinator René Rørvig

tlf.: 2154 6226, mail: rene.roervig@hedensted.dk

Leder af ungeintegration Vest Heidi Aasborg

tlf.: 2913 9896, mail: heidi.aasborg@hedensted.dk

Vi står til rådighed for sparring og rådgivning. Vi kan også videreformidle bekymringer til relevante myndigheder.